

TTIA ร่วมเป็น **Co-organizer** พร้อมบทบาทสำคัญใน TUNA2026

ดร.อดิศร ที่ปรึกษากฯ ร่วมเป็น Co-chair, Moderator และ Speaker

ดร.ชนิษฐ์ นายกฯ ร่วมหารือ Special Leaders Dialogue

Mr Harold Cooklin, Procurement Director (TU) ร่วมเป็น Speaker

คณะกรรมการ TTIA หารือความร่วมมือกับสมาคมอวนล้อมใต้หวันและผู้ขายปลา
แลกเปลี่ยนข้อมูล Key Traceability และมาตรฐาน EIU/FOS

TTIA ออกบูธประชาสัมพันธ์รายชื่อสมาชิกและผลงานของสมาคม

DAY 1 วันที่ 14 กันยายน 2569 พิธีเปิดงาน INFOFISH WORLD TUNA TRADE CONFERENCE & EXHIBITION ครั้งที่ 19

TTIA ดร.ชนิษฐ์ นายกฯ, ดร.อดิศร ที่ปรึกษากฯ, คุณวรวิทย์ เลขาธิการฯ, คุณสมบุญ อุทยาน, คุณณภาพร เจริญชัย, คุณอรรถพันธ์ ที่ปรึกษา และคุณสุพัตรา พอ. เข้าร่วมพิธีเปิดงาน INFOFISH WORLD TUNA TRADE CONFERENCE & EXHIBITION ครั้งที่ 19 เวลา 09.00-10.00 น. ณ The Grand Ballroom โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ ภายใต้ธีม Strengthening Value Chain Synergies. Blue Economy and Sustainability across the Global Tuna Industry โดยมีคุณชัย วัชรพงศ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานเปิดงาน

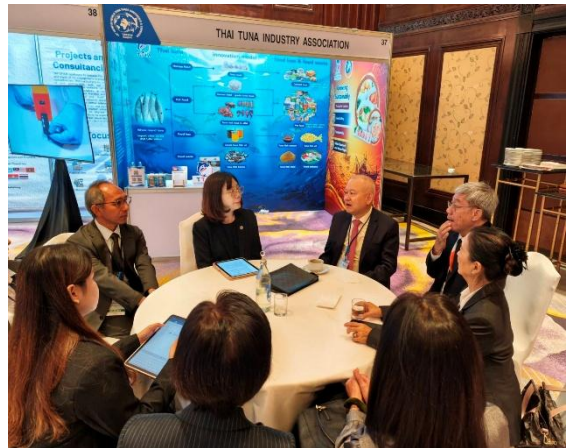

หารือ กตส. กรมประมง

ภายในงาน TTIA เข้าร่วมหารือกับ พอ.ชุตินันท์ และคุณสุพินดา กตส. กรมประมง นำโดยดร.ชวินทร์ นายกฯ, ดร.อดิศร คุณอรรถพันธ์ ที่ปรึกษา, คุณวรวีร์ เลขารธิการฯ, คุณนภาพร กรรมการ, และคุณสุพิศตรา พอ. สรุปดังนี้

- การเตรียมความพร้อมรับมือกฎ EU: สหภาพยุโรปเตรียมบังคับใช้กฎระเบียบใหม่เกี่ยวกับความปลอดภัยสินค้า (Product Security) ซึ่งคาดว่าจะเริ่มใช้จริงในปี 2572 (ค.ศ. 2029) ไทยควรกำหนดจุดยืน (Position) ด้านการกำหนดกฎกฎหมาย (IUU) และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อรองรับกฎระเบียบใหม่โดยสมาคมที่เกี่ยวข้องขอคัดค้าน ก.ย.นี้ เพื่อหารือประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการส่งสินค้าไป EU และสร้างความเข้าใจเตรียมความพร้อมต่อระเบียบใหม่ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน

- การจัดตั้ง กรอ. เกษตร (ประมง): ดร.ชวินทร์เสนอตั้งคณะกรรมการร่วมภาคภาครัฐและเอกชน (กรอ.) เฉพาะด้านประมง โดยครอบคลุมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยง (Pet Food) เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูง

ช่วงเช้า ดร.ชวินทร์ นายกฯ เข้าร่วมหารือ Special Leaders Dialogue: “Leadership, Sustainability and the Future of Global Tuna Trade” ร่วมกับรัฐมนตรีระดับสูง และตัวแทนระดับสูงจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกทูน่าที่สำคัญ, องค์กรนานาชาติ และภาครัฐไทย เช่น ดร. พิษณุ ชัยนาค พอ. การก้องประมงต่างประเทศ กรมประมง, ISSF, WCPFC, ผู้นำจากหมู่เกาะต่างๆ (Fiji, Maldives, Papua new guinea, Republic of Marshall Islands) สรุปดังนี้

1. concept note: การประชุมนี้เป็นการหารืออนาคตเชิงยุทธศาสตร์ของอุตสาหกรรมทูน่าโลก โดยไม่ได้มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิค แต่ต้องการให้ผู้แทนจากภาครัฐ RFMOs และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกันมองภาพใหญ่ของอุตสาหกรรมทูน่าว่า จะเป็นไปในทิศทางใด และต้องปรับตัวอย่างไรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในอนาคต

2 ภาพรวม การหารือเน้นย้ำว่าความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมทูน่าในอนาคตจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการพิสูจน์แหล่งที่มาอย่างรับผิดชอบและตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยต้องสร้างความสมดุลระหว่าง ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าและความเป็นธรรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. ความเห็นของประเทศไทย

- DOF ประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางการแปรรูปสินค้า โดยเฉพาะในกลุ่มอาหารทะเลและเกษตรกรรม ได้ขับเคลื่อนและปรับตัวด้านความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ตั้งแต่ช่วงปี 2010 ซึ่งภาครัฐได้พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับทางดิจิทัล เช่น ระบบ PSM และระบบติดตามเรือประมง (VMS) เพื่อติดตามตลอดห่วงโซ่อุปทานจากทะเลสู่ผู้บริโภคทั่วโลก พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายด้านการประมงและแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงจัดตั้งศูนย์แจ้งเข้า-ออกเรือประมง (PIPO) และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนนำข้อมูลไปปรับใช้ผ่านโปรแกรมตรวจสอบการนำเข้าอาหารทะเล

- กรอบการทำงานยุคใหม่ได้หันมามุ่งเน้นเรื่องมิติสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการแปรรูปต้องแบกรับภาระต้นทุนในการปรับตัวเพิ่มขึ้น ประเทศไทยจึงมุ่งยกระดับห่วงโซ่อุปทานให้มีความยั่งยืน ยืดหยุ่น และรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเร่งปรับปรุงอุตสาหกรรมในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลใหม่ๆ เช่น การลดคาร์บอน (Carbon Footprint) เพื่อลดความเสี่ยง การส่งเสริมความร่วมมือด้านข้อมูลและการขยายตลาด ตลอดจนการกระจายความเสี่ยงไปยังตลาดระดับภูมิภาค ทั้งนี้ ประเทศไทยวางเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการแปรรูปอาหารทะเลที่สะอาดและมีคุณภาพสูง (Premium Clean Processing Hub) เนื่องจากความยั่งยืนไม่ใช่โครงการที่มีวันสิ้นสุด แต่เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่อุตสาหกรรมในระดับสากล

TTIA ดร. ชนิษฐ์ กล่าวชื่นชมความพยายามของประเทศหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ประเทศที่ทำการประมง ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่ได้ร่วมกันพัฒนาความยั่งยืน แก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (IUU) และสนับสนุนเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) เพื่อการปกป้องสิ่งแวดล้อมและสถานะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

- ในส่วนของประเทศไทยนั้น มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนหลักอุตสาหกรรมแปรรูปปลาทูน่า โดยในปีนี้คาดการณ์การส่งออกไว้ที่ประมาณ 2.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และหากรวมผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยงรวมถึงการบริโภคภายในประเทศแล้ว มูลค่ารวมการใช้ประโยชน์จากปลาทูน่าสูงถึงเกือบ 8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญคือราคาเฉลี่ยของปลาทูน่าซึ่งถือว่าต่ำเกินไป ไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของผู้ประกอบการเรือประมงที่ต้องลงทุนอย่างมหาศาลเพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานความยั่งยืน

- ด้านนโยบายและการค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะการหารือกับรัฐบาลสหรัฐเกี่ยวกับภาษีนำเข้า ซึ่งปัจจุบันไทยและประเทศคู่ค้าต้องเผชิญกับอัตราภาษีรวมที่สูงมากส่งผลกระทบต่อทั้งไทยและกลุ่มประเทศเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก พร้อมทั้งเรียกร้องให้สหรัฐฯ เข้ามาสนับสนุนเรือประมงของประเทศหมู่เกาะเหล่านี้ เพื่อสร้างความเท่าเทียมและกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรม มากกว่าการมุ่งเน้นเพียงการสนับสนุนเรือทางการทหาร และเพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศมหาอำนาจเพียงบางประเทศเข้ามาครอบงำประมงในภูมิภาค

- นอกจากนี้ โอกาสในมหาสมุทรอินเดีย มีความต้องการด้านความมั่นคงทางอาหารเพิ่มสูงขึ้น จากภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกา โดยได้เชิญชวนให้กลุ่มเรือประมงจากยุโรป เช่น สเปน มาร่วมมือกับไทยในการส่งเสริมมูลค่าปลาทูน่าในมหาสมุทรอินเดีย พร้อมระบุว่าไทยยินดีที่จะซื้อวัตถุดิบปลาทูน่าจากยุโรป แม้ปัจจุบันจะมีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องไปยังยุโรปเพียง 90 ล้านดอลลาร์ แต่มีการนำเข้าวัตถุดิบจากยุโรปสูงถึงประมาณ 200 ล้านดอลลาร์ก็ตาม

- เน้นย้ำว่าการประมงที่ยั่งยืน การตรวจสอบแหล่งที่มา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง หากปราศจากการสนับสนุนทางการเงินและการลงทุนที่ยั่งยืน ในภาวะที่ต้นทุนการปลุกสัตว์ ปู และราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นเกิน แต่ราคาปลาทูน่าที่ระดับเดิมไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบการอยู่รอดได้ ทุกฝ่ายรวมถึงรัฐบาลของประเทศต่างๆ และผู้บริโภคจึงต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ยอมรับราคาที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของชาวประมง ซึ่งในฐานะภาคการแปรรูป ไทยพร้อมที่จะรับซื้อวัตถุดิบในราคาที่สูงขึ้นเพื่อรองรับความยั่งยืนของอุตสาหกรรมในระยะยาว

ช่วงบ่าย ดร.อดิศร ที่ปรึกษา เข้าร่วมเสวนา Expert Panel Discussion and Audience Q&A ภายใต้ Session 1: Global Tuna Industry Outlook, Markets & Strategic Trends ร่วมกับ ISSF (USA), WCPFC (Micronesia), Zunibal (Spain), และ Bolton Food (Italy) โดยมี Mr Phil Roberts: Director & Senior Business Advisor of Tri-Marine (Singapore) เป็น Moderator สรุปดังนี้

TTIA ดร.อดิศร ให้ข้อมูล/ความเห็น ดังนี้

1. ความท้าทายด้านราคาวัตถุดิบและต้นทุน

- อุตสาหกรรมทูน่ากำลังเผชิญกับความผันผวนด้านราคาทูน่าวัตถุดิบที่พุ่งสูงขึ้นจาก 1,000 USD/ตัน ไปถึง 2,000 USD/ตัน

- หากโรงงานแปรรูปไม่ซื้อในราคาสูงเรือประมงจะไม่สามารถอยู่รอดได้ แต่หากนำต้นทุนวัตถุดิบที่แพงขึ้นไปปรับขึ้นราคาทูน่ากระป๋องมากเกินไป ผู้บริโภคก็รับไม่ไหว ดังนั้น หัวใจสำคัญจึงเป็นการบริหารจัดการราคาสินค้าให้สมเหตุสมผล และรักษาสายสัมพันธ์ความไว้วางใจกับลูกค้า

2. การเพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์จากปลา 100%

- เนื่องจากการขายทูน่ากระป๋องเพียงอย่างเดียวมี margin ต่ำมาก อุตสาหกรรมแปรรูปไทยจึงปรับตัว ด้วยการ ใช้ประโยชน์จากทุกส่วนประกอบของปลา 100%
- และนำ byproducts/waste มาแปรรูป สร้างมูลค่าใหม่ เช่น อาหารสัตว์เลี้ยง และน้ำมันปลา

3. บทบาทของแรงงานคน เทียบกับหุ่นยนต์และ AI

- การแกะ/ตัดแต่งปลาทูน่าให้ได้เนื้อชิ้นใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนที่มีมูลค่าและราคาสูงที่สุด ยังจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานคนที่มีทักษะสูง
- ประเมินว่า หุ่นยนต์หรือระบบอัตโนมัติยังไม่สามารถทำหน้าที่แกะเนื้อปลาแทนมนุษย์ได้ในเร็วๆ นี้ แม้จะสนับสนุนให้ใช้ระบบอัตโนมัติในส่วนอื่น

4. การทำงานร่วมกับภาครัฐ

- ภาคเอกชนไทยทำงานร่วมกับภาครัฐและหน่วยงานต่างประเทศอย่างใกล้ชิด (เช่น สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา) โดยต้องการกฎระเบียบที่เข้ามาสนับสนุนและไม่เพิ่มภาระให้ภาคธุรกิจเกินไป
- ทุกส่วนในห่วงโซ่อุปทานต้องเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น เรือประมงต้องวางแผนออกเรือให้ดีขึ้น ขณะที่ภาครัฐควรพิจารณาปรับลดภาษีนำเข้าเพื่อช่วยบรรเทาภาระราคาสินค้า

5. ความเสี่ยงทางกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุด

- ความเสี่ยงสูงสุดคือ การหยุดชะงักของตลาด (Market Disruption) และความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ/ภูมิรัฐศาสตร์ (เช่น ปัญหาในยุโรป ตะวันออกกลาง และสหรัฐฯ)
- หากเรือประมงหยุดวิ่งหรือการขนส่งติดขัด จะส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานทูน่าทั่วโลก ราคาปลาจะแพงจนผู้บริโภคซื้อไม่ได้ ทำให้การวางแผนธุรกิจระยะยาวทำได้ยากมาก และต้องปรับมาใช้วิธีวางแผนระยะสั้นแทน

ประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม

1. ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน: การเปลี่ยนทิศทางการอพยพของฝูงทูน่าจากมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตกไปตะวันออก ทำให้ประเทศชายฝั่งสูญเสียผลประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) จึงต้องเร่งวางแผนปรับตัวและนำกลไกชดเชยความสูญเสียมาพิจารณา

2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี: AI ต้องทำงานโดยไม่เพิ่มภาระหรือเอกสารแก่ลูกเรือ ควรใช้ AI ซึ่เป็าเฉพาะข้อมูลที่ผิดปกติแทนการใช้คนสุ่มตรวจ และต้องป้องกันไม่ให้ระบบข้อมูลแตกแยกย่อยจนยุ่งยากต่อการทำงาน

3. ความเสี่ยงทางกลยุทธ์สำคัญที่สำคัญ อื่น ๆ

- การขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Non-participation) จากประเทศและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายใหญ่ในอุตสาหกรรม
- ข้อจำกัดทางการเงิน (Financial Risk) เนื่องจากเป้าหมายพัฒนาความยั่งยืนด้านมหาสมุทร (SDG 14) ยังขาดแคลนการเงินและการลงทุนที่เพียงพอ
- การขาดนวัตกรรมและการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operational Efficiency) เพื่อให้กองเรือดำเนินการต่อไปได้

ต่อมา TTIA คุณจิรายุ จนท.สมาคมฯ เข้าร่วมฟังบรรยาย หัวข้อ **Responsible Recruitment Supply Chain for the Tuna Industry** ภายใต้ **Session 2 Part A: Traceability, Transparency & Supply Chain Integration** โดยมี **Mr Iain Pollard, Director of Key Traceability (KT), UK** เป็นผู้บรรยาย และ Mr Huw Thomas: Executive Director of GDST (Netherlands) เป็น Moderator สรุปดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการสรรหาแรงงานอย่างมีความรับผิดชอบ

1.1 หลักการพื้นฐาน:

- ต้องทราบประวัติและประสบการณ์ในกระบวนการสรรหาของแรงงานทุกคน
- แรงงานต้องมีสัญญาจ้างในภาษาแม่ของตนเองที่เข้าใจง่าย และได้มาตรฐานขั้นต่ำ
- แรงงานต้องไม่เสียค่าธรรมเนียมหรือ

ค่าใช้จ่ายใดๆ ในการได้งาน และไม่มีการเรียกเก็บเงินประกัน

- ห้ามยึดเอกสารประจำตัวหรือ Passport ของแรงงานเด็ดขาด
- บริษัทและตัวแทนสรรหาแรงงาน ต้องจดทะเบียนถูกต้องและดำเนินงานอย่างรับผิดชอบ

1.2 ความซับซ้อนและความเสี่ยงในการสรรหา:

- กระบวนการเริ่มจากความต้องการแรงงาน (เรือประมง, ท่าขึ้นปลา, โรงงานปลากระป๋อง) ผ่านตัวแทนสรรหาในประเทศปลายทาง และตัวแทนในประเทศต้นทาง จนถึงคนกลาง ที่ลงพื้นที่ตามชุมชน
- ความเสี่ยงมักเกิดจากคนกลางที่ให้คำสัญญาเท็จ ทำให้แรงงานต้องถูกหนียืมเงินเพื่อจ่ายค่าธรรมเนียม หรือถูกยึดหนังสือเดินทาง
- ผู้ซื้อหรือห้างร้าน (Retailers) อาจมีแรงงานที่ถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่ในห่วงโซ่อุปทานโดยไม่รู้ตัว หากไม่มีการทำแผนผังห่วงโซ่อุปทานครบทุกขั้นตอน

1.3 ปัจจัยกดดันจากตลาดและข้อกฎหมาย:

- ผู้ซื้อและห้างร้านระดับสากลกำหนดนโยบายจัดซื้อ ต้องปฏิบัติตามหลัก Employer Pays Principle และการจัดหาอย่างรับผิดชอบ
- กฎระเบียบแรงงานบังคับเข้มงวดขึ้น เช่น EU Forced Labor Regulations ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ปีหน้า
- ข้อกำหนดเรื่องกลไกการร้องเรียน, อนุสัญญาสหประชาชาติ และมาตรฐานการรับรองอาหารทะเล

2. ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

- การตรวจสอบกลับกรองโดยบริษัทประมง: ดำเนินการกำหนดผังห่วงโซ่แรงงานย้ายถิ่น ตรวจสอบการจดทะเบียนและประวัติของตัวแทนสหราชอาณาจักร สัมภาษณ์แรงงาน ปรับปรุงสัญญาจ้าง และ ทบทวนการปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นประจำทุกปี
- การยกระดับตัวแทนสหราชอาณาจักรร่วมกับสมาคม (กรณีศึกษา FISA): อุตสาหกรรมร่วมมือกับสมาคม ชาวประมงอินโดนีเซีย (Indonesian Fisherman's Association) ในการประเมิน ให้ความรู้ และพัฒนา ความรับผิดชอบของตัวแทนสหราชอาณาจักร เพื่อสร้างโซ่คุณค่าที่นำไปใช้ร่วมกันได้ทั้งอุตสาหกรรม
- การคืนเงินค่าธรรมเนียม (Fee Repayment): หากตรวจพบว่าแรงงานเคยจ่ายค่าธรรมเนียม ในการสมัครงาน บริษัทต้องมีการจ่ายเงินชดเชยคืนให้แก่แรงงาน ทั้งกลุ่มแรงงานในอดีตและปัจจุบัน

3. แนวทางการดำเนินงานสำหรับบริษัททูน่า

- จัดทำแผนผังห่วงโซ่คุณค่า เพื่อเข้าใจที่มาและประสบการณ์การสหราชอาณาจักรของแรงงานย้ายถิ่นทั้งหมด
- กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติการสหราชอาณาจักรที่ดี พร้อมหารือร่วมกับตัวแทนสหราชอาณาจักรเพื่อ ปรับปรุงแก้ไข
- เข้าร่วมข้อริเริ่มระดับอุตสาหกรรม (Collective Initiatives) และประสานความร่วมมือกับภาครัฐ
- จัดให้มีกลไกร้องเรียน/สายด่วนที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันที
- วางระบบเยียวยาและแก้ไขปัญหา เมื่อ พบการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

และ **ดร.อดิศร ที่ปรึกษา** เป็น Moderator ใน Session 2 Part B: Regional Value-Addition & Blue Economy Opportunities โดยมี Maersk (Singapore), MIFCO (Maldives), FFA (Solomon island), Indonesia Tuna Consortium, และ Shiino Foods (Japan) เป็นผู้เสวนา สรุปดังนี้

1. ความยืดหยุ่นของห่วงโซ่คุณค่าโลกอุตสาหกรรม

- วิกฤตและความผันผวน: ห่วงโซ่คุณค่าโลกถูกชะลอ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2010 ทั้งโรคระบาด สงครามยูเครน วิกฤตทะเลแดง/ตะวันออกกลาง ภัยแล้งในคลองปานามา และ ปัญหาความแออัดที่ท่าเรือหลัก (เช่น ท่าเรือเซี่ยงไฮ้ ที่มีระยะเวลา รอคอยเรือ 10-12 วัน) ส่งผลให้ค่าระวางเรือผันผวนรุนแรง
- กลยุทธ์การรับมือของ Maersk: มุ่งเน้นการสร้าง ความยืดหยุ่นผ่าน 4 เสาหลัก ได้แก่ Platform (เน้นระบบดิจิทัลและ AI เช่น การใช้ Microsoft Copilot), People (การพัฒนาทักษะ บุคลากร), Processes (การปรับปรุงกระบวนการ) และ Partners (การแบ่งปันข้อมูลและสร้างความร่วมมือกับพันธมิตร)

2. การประมงทูน่าแบบยั่งยืนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การประมงแบบเบ็ดกระดก (Pole and Line) ของมัลดีฟส์: MIFCO นำเสนอวิถีการจับปลาทูน่าที่ละตัว ซึ่งช่วยลดปัญหาการจับสัตว์น้ำพลอยได้ (Bycatch) และป้องกันการจับปลาวัยอ่อน ช่วยคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเล เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น และทำด้วยความเคารพต่อท้องทะเล

- การสืบทอดสู่คนรุ่นใหม่: แม้การตกปลาแบบเบ็ดกระดกจะใช้แรงงานสูง แต่มีประสิทธิภาพสูงเมื่อเจอฝูงปลา และยังคงมีคนรุ่นใหม่เข้าร่วมสืบทอดเนื่องจากเป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจหลักของมัลดีฟส์

3. การเพิ่มมูลค่าระดับภูมิภาคและการขยายเศรษฐกิจสีน้ำเงิน

- บัณฑิต East New Britain Initiative (ENBI): กลุ่มประเทศเกาะแปซิฟิกสร้างและเก็บเกี่ยวผู้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้เพียงราว 17% จากปริมาณการจับทั้งหมด จึงจัดตั้งแพลตฟอร์ม ENBI ผ่าน 5 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ การกำกับดูแล, การขยายโครงสร้างพื้นฐานท่าเรือ, การจัดตั้งกองทุนพัฒนาภูมิภาค (Regional Development Fund), การส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่า และการขยายการเข้าถึงตลาด

- การบริหารจัดการและการใช้ AI ในอินโดนีเซีย: Indonesia Tuna Consortium นำ AI มาประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล จัดทำมาตรการลดโควตาการจับลง 10% เพื่อฟื้นฟูสต็อก ควบคุมการใช้ทุ่นล่อปลา (FADs) และเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงพื้นบ้าน

4. เศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ประโยชน์จากทูน่า 100%

- แนวคิดการสร้างมูลค่าจากส่วนเหลือทิ้ง (Shino Foods): อุตสาหกรรมทูน่าไม่จำเป็นต้องจับปลาเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างการเติบโต แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากปลาทุกตัว โดยนำส่วนที่เคยถูกมองข้าม (Side Streams) เช่น กระเพาะ หน้าง ก้าง หัว และเครื่องใน มาแปรรูป

- นวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูป: Shuto (ซูโตะ) คือการนำกระเพาะทูน่ามาหมักดองจนกลายเป็นอาหารรสพรีเมียม (ครองตลาด 90% ในญี่ปุ่น) และผลิตภัณฑ์อื่นๆ โดยการนำส่วนเหลือทิ้งไปทำอาหารสัตว์เลี้ยง เหี่ยวตากปลา ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวคอลลาเจนจากก้างและหน้างปลา ตลอดจนเครื่องดื่มสุขภาพ ซึ่งช่วยลดขยะและเพิ่มรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน

ช่วงค่ำ ดร.พจน์ ที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์สมาคมฯ, ดร.ชวินทร์ นายนก, คุณอมรพันธุ์ เหมรัญญิก, และ ดร.อดิสร ที่ปรึกษา เข้าร่วมงาน **Sea Value & Friends Dinner hosted by SVG @ ร้านอาหารโซกูญ วิทยา** ซึ่งจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานทูน่า โดยเชิญภาครัฐ ผู้บริหารระดับสูง และภาคธุรกิจเข้าร่วมกว่า 200 ท่าน

DAY 2

วันที่ 15 กันยายน 2569 TTIA ดร. ชวินทร์ นายนกฯ, ดร. อดิสร ที่ปรึกษา, และคุณสุพัตรา ผอ. ร่วมหารือกับ H.E. Hon. Jelt Wong Minister for Fishers and Marine Resources Papua New Guinea และคณะฯ ณ คูหา TTIA สรูปดังนี้

TTIA ดร. ชวินทร์ ให้ข้อมูล ดังนี้

1. บทบาทของประเทศไทย ในฐานะหนึ่งในผู้นำเข้าปลาทูน่าเพื่อการประมงที่ยั่งยืน และเป็นประเทศผู้แปรรูปและส่งออกรายใหญ่ของโลกที่มีการเพิ่มมูลค่าสูงสุด ในอดีตการส่งออกทูน่าแปรรูปทำรายได้ราว 2.5 พันล้านดอลลาร์ แต่ปัจจุบันสามารถสร้างมูลค่ารวมร่วมกับธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงได้สูงถึงราว 7 พันล้านดอลลาร์ ปัจจัยสำคัญที่สร้างการเติบโตอย่างก้าวกระโดดมาจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงพรีเมียม (Pet Food) ซึ่งแปรรูปมาจากผลพลอยได้ (By-products) ของทูน่า ร่วมกับวัตถุดิบอื่นอย่างเนื้อวัวและไก่ โดยมูลค่าการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงของไทยเติบโตจาก 500-600 ล้านดอลลาร์ เมื่อสิบปีก่อน พุ่งสูงขึ้นเป็น 4.2 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งเป็นการเติบโตเกือบสิบเท่า ในช่วง 5

ปีที่ผ่านมา ซึ่งประเทศไทยได้ลงทุนงบประมาณมากกว่า 1 พันล้านดอลลาร์ สำหรับการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในกลุ่มนี้โดยเฉพาะ จนถึงจุดบริษัทชั้นนำระดับโลก เช่น Nestlé และ Mars ให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตสินค้า premium Petfood ในไทย

2. ต้นทุนการผลิตปรับตัวสูงขึ้นทุกด้าน ทั้งการลงทุนด้านความยั่งยืน การปกป้องสิ่งแวดล้อม และการดูแลแรงงาน ซึ่งภาระเหล่านี้ควรสะท้อนอยู่ในราคาตลาดที่แท้จริง ไม่ควรกดราคาแข่งขันกัน ราคาปลาชนิดอื่น เช่น แซลมอนและชาร์ดีน ปรับตัวสูงขึ้นเกือบเท่าตัว ส่วนปลาทูน่าก็มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นเกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ซึ่งสมาคมฯ ยึดมั่นในการเสนอราคาที่เป็นธรรมตามกลไกตลาด และเน้นย้ำว่าประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกต้องได้รับค่าตอบแทนที่คุ้มค่ากับการรักษาทรัพยากรและการรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

แนวทางความร่วมมือ

3. สมาคมฯ และปาปัวนิวกินี ได้หารือถึงข้อกังวลเกี่ยวกับอิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของจีนในอุตสาหกรรมประมง โดยระบุว่า เรือประมงท้องถิ่นจำนวนมากต้องขายเรือให้กับจีน ซึ่งการขยายอิทธิพลในลักษณะผูกขาดเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารและระบบเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยสมาคมฯ เห็นว่า ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปมักมุ่งเน้นแต่ความมั่นคงทางทหาร เช่น การสร้างเรือรบ แต่กลับละเลยการสนับสนุนเชิงยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น สมาคมฯ จึงเสนอให้ปาปัวนิวกินี และกลุ่มประเทศหมู่เกาะแปซิฟิก PNA ส่งหนังสือถึงรัฐบาลสหรัฐฯ เพื่อเรียกร้องให้ยกเว้นภาษีนำเข้า (Duty-free) สำหรับผลิตภัณฑ์ปลาทุกประเภทที่จับได้จากกลุ่มประเทศหมู่เกาะแปซิฟิก qualified fish เพื่อเป็นการสนับสนุนทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม หากนำเข้าทูน่าลอยดจากจีนเป็นหลัก สุดท้ายจะเหลือแต่กองเรือจีนขยายทั้งฝั่ง ม.อินเดีย และ ม.แปซิฟิกฝั่งตะวันตกและกลาง

4. สมาคมฯ และปาปัวนิวกินี เสนอความร่วมมือระดับรัฐต่อรัฐ (Bilateral / Country-to-Country) เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจร่วมกัน หรือ ถ้าจะให้ดำเนินการเร็วก็ปรับเป็น Business to Business โดย PNG เสนอขายสัตว์น้ำจับพลอยได้ (Bycatch) ซึ่งมีปริมาณราว 150,000 ตันต่อปี ให้อุตสาหกรรมไทยแปรรูปเป็น Petfood เพิ่มมูลค่า ปัจจุบัน กฎหมายของปาปัวนิวกินี กำหนดให้ Bycatch ต้องนำมาใช้ประโยชน์ภายในประเทศเท่านั้น ไม่สามารถส่งออกเป็นวัตถุดิบได้ โดยส่วนใหญ่ถูกนำไปทำเป็นอาหารปลา (Fishmeal) ซึ่งได้มูลค่าต่ำ ปาปัวนิวกินี จึงต้องการร่วมมือกับสมาคมฯ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้าน R&D และเทคโนโลยีการแปรรูป เพื่อนำ Bycatch เหล่านี้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบ semi product ส่งมาไทย โดยพร้อมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย หากโครงการมีความคุ้มค่าและเป็นไปได้ทางธุรกิจ เพื่อสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนระหว่างสองประเทศในระยะยาว

5. สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อ

- สมาคมฯ ขอให้ปาปัวนิวกินี จัดทำรายละเอียดชนิด Bycatch สปีชีส์ รูปภาพ ปริมาณ วัตถุประสงค์เดือน รูปแบบแปรรูปขึ้นต้นเพื่อส่งออก รวมถึงชื่อหน่วยงานที่จะทำ MOU มายังสมาคมฯ หลังจากดูข้อมูลแล้ว ค่อยดำเนินการเข้าสู่กระบวนการจัดทำ MOU ร่วมกัน

ช่วงเช้า TTIA Mr Harold Cooklin, Procurement Director, Thai Union Group เข้าร่วมบรรยาย Session 3: Global Tuna Markets, Trade & Competitive Dynamics (Thailand market) โดยมี Mr Arnab Sengupta (COO, Prime Products Industry Limited, Thailand) เป็น Moderator สรุปดังนี้

1. สถานะและบทบาทไทยในตลาดโลก

- ไทยเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ทูน่าอันดับ 1 ของโลก และส่งออกไปยังมากกว่า 150 ประเทศ โดยครองส่วนแบ่งตลาด 26%
- ไทยมีศักยภาพการแปรรูประดับโลก, ห่วงโซ่อุปทานแข็งแกร่ง, มาตรฐานความปลอดภัยอาหารสูง, และมีคลังสินค้าห้องเย็นขนาดใหญ่ที่รองรับสต็อกปลาได้ 100,000 ตัน

2. ภาพรวมการส่งออกและตลาดสำคัญ

- แนวโน้มปี 2026: ในช่วงม.ค.-ก.ค. 2026 ปริมาณการส่งออกลดลง 2% เนื่องจาก El Niño และราคาปลาที่ปรับตัวสูงขึ้น ทั้งนี้ คาดว่ามูลค่าการส่งออกรวมจะยังคงเติบโตได้มากกว่า 5%
- ตลาดส่งออกหลักของไทย: สหรัฐอเมริกา ตลาดส่งออกอันดับ 1 สัดส่วน 20%, แอฟริกา เติบโตต่อเนื่องจนเป็นตลาดส่งออกอันดับ 2, ตะวันออกกลาง หดตัวเหลือ 17% ในช่วงครึ่งแรกของปี 2026 จากสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์, ออสเตรเลีย โอเชียเนีย และญี่ปุ่น มีสัดส่วนการส่งออกประมาณ 10-11% และ 9% ตามลำดับ, EU มีสัดส่วนการส่งออกลดลงเหลือ 3% (ลดลงจาก 14% ในปี 2010) ซึ่งเป็นผลจากการได้ใบเหลืองปี 2015 และข้อจำกัดด้านแหล่งกำเนิดวัตถุดิบปลา

3. การนำเข้าวัตถุดิบปลาดิบ

- เนื่องจากไทยไม่มีกองเรือประมงน้ำลึกของตนเอง จึงต้องนำเข้าทูน่าดิบ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- เรือประมง 5 สัญชาติหลักที่ส่งวัตถุดิบให้ไทย ได้แก่ ไต้หวัน, โมร็อกโก, ฟิลิปปินส์, อินโดนีเซีย, และเกาหลีใต้ คิดเป็น 59% ของปลานำเข้าทั้งหมด

4. สินค้า Value-Added และอาหารสัตว์เลี้ยง

- การสร้างมูลค่าเพิ่ม: ไทยนำเข้าปลาดิบมูลค่า 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่สามารถแปรรูปและสร้างมูลค่าการส่งออกรวมได้สูงถึง 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- อาหารสัตว์เลี้ยง: เนื่องจากทูน่าเพื่อการบริโภคของมนุษย์เติบโตช้าลง ไทยจึงขยายไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม เช่น อาหารสัตว์เลี้ยง, น้ำมันปลา, และคอลลาเจน โดยกระแส Pet Humanization ทำให้อาหารสัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างก้าวกระโดดนับตั้งแต่ช่วงโควิด-19 และในปี 2025 มีมูลค่าการส่งออกมากกว่าทูน่าเพื่อการบริโภคของมนุษย์ มีตลาดหลัก ได้แก่ เยอรมนี, สหรัฐอเมริกา, และฝรั่งเศส

5. ข้อตกลงการค้าเสรี (FTAs) และทิศทางเชิงกลยุทธ์

- การเร่งทำ FTA: ไทยมี FTA บังคับใช้แล้ว 14 ฉบับ และกำลังเร่งเจรจาเพิ่มเติมกับ EU, เกาหลีใต้, UAE, แคนาดา และ EFTA เพื่อลดข้อเสียเปรียบทางการค้า

- ยุทธศาสตร์สินค้าและเทคโนโลยี: มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าเกรดพรีเมียม (Ready-to-eat / Ready-to-cook), การปฏิบัติตามมาตรฐานความยั่งยืน (ESG), การประยุกต์ใช้ AI, และการผนึกกำลังร่วมกันในอุตสาหกรรม

ช่วงบ่าย TTIA ร่วมกับ KT (Mr Iain Pollard, Consultant) และ FOS (Mr Paolo Bray, Founder and Director และ Ms Sarah Elzea, Program Manager, IMMP)หารือการเปลี่ยนผ่านของ Dolphin Safe Tuna Program ไปสู่กรอบการรับรองรูปแบบใหม่ เนื่องจากผลกระทบข้อกำหนด Directive (EU) 2024/825 Empowering Consumers for the Green Transition (EmpCo) ต่อฉลาก Dolphin Safe ในตลาด EU ณ คูหา TTIA

ขณะนี้ FOS อยู่ระหว่างดำเนินการกระบวนการให้เป็นไปตามข้อกำหนดใหม่ โดยให้ทาง KT สมัคเข้ามาเป็นหน่วยตรวจสอบรับรองให้กับ FOS โดยเฉพาะโรงงานทูน่าของไทย หากมีความชัดเจนทาง FOS จะแจ้งให้สมาคมฯ ทราบต่อไป

ต่อมา TTIA คุณอนุสรณ์ จันท.อาวุโส เข้าร่วมสัมมนา จำนวน 2 Session สรุปดังนี้

Session 3: Global Tuna Markets, Trade & Competitive Dynamics

1. นโยบายการค้าและกฎระเบียบระหว่างประเทศ

ข้อตกลงการค้าเสรีมีแนวโน้มบรรลุข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น อาทิ การป้องกันการประมงผิดกฎหมาย ขยะและความสูญเสียอาหาร และระบบอาหาร ขณะเดียวกัน ข้อตกลง WTO ว่าด้วยการอุดหนุนการประมง ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2025 ได้กำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการ

อุดหนุนการประมง IUU และการอุดหนุนการประมงที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรสัตว์น้ำที่ถูกจับเกินขนาด สะท้อนถึงการยกระดับกติกาการค้าควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล นอกจากนี้ FAO ยังมีบทบาทในการพัฒนาแนวทางด้านความรับผิดชอบทางสังคมในห่วงโซ่คุณค่าการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อสนับสนุนมาตรฐานแรงงานและความรับผิดชอบต่อภาคธุรกิจ

2. กฎระเบียบของสหภาพยุโรปและการเข้าถึงตลาดอย่างยั่งยืน

สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน การตรวจสอบสถานะห่วงโซ่อุปทาน การตรวจสอบย้อนกลับ และการบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยผู้ประกอบการต้องติดตามขอบเขตและกำหนดเวลาที่ใช้บังคับของ CSRD และ CSDDD ตามกฎหมายฉบับล่าสุด รวมถึงการเตรียมความพร้อมต่อกฎระเบียบห้ามสินค้าที่ผลิตโดยใช้แรงงานบังคับ ซึ่งจะเริ่มใช้บังคับอย่างเต็มรูปแบบในวันที่ 14 ธันวาคม 2027 ตลอดจนข้อกำหนดด้านการกล่าวอ้างความยั่งยืนที่ต้องมีหลักฐานและการตรวจสอบรองรับ ทั้งนี้ ภาคประมงเป็นภาคส่วนที่ต้องให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านแรงงานและสิทธิมนุษยชนเป็นพิเศษ

3. กฎถิ่นกำเนิดสินค้า การแข่งขันที่เป็นธรรม และความสัมพันธ์ TH-EU

กฎถิ่นกำเนิดสินค้า โดยเฉพาะหลัก Wholly Obtained และเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญต่อการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและการเข้าถึงตลาด ทั้งนี้ ต้องพิจารณาตามข้อกำหนดของความตกลงการค้าแต่ละฉบับ ควบคู่กับการใช้ระบบ CATCH สำหรับการจัดการและยื่น Catch Certificate ภายใต้กฎระเบียบ IUU ซึ่งมีผลต่อการตรวจสอบแหล่งที่มาและความถูกต้องของเอกสาร นอกจากนี้ ยังมีการหารือถึงความท้าทายในการสร้างสนามแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างประเทศ และความแตกต่างของรูปแบบธุรกิจระหว่างสหภาพยุโรปกับไทย ซึ่งไทยเป็นฐานการแปรรูปที่พึ่งพาวัตถุดิบจากหลายแหล่ง ดังนั้น การเจรจา FTA EU-TH ควรคำนึงถึงความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน การตรวจสอบย้อนกลับ และการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านโภชนาการ นวัตกรรม และการใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้

4. ความโปร่งใสและการตรวจสอบย้อนกลับในห่วงโซ่อุปทานทูน่า

ภาคเอกชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความยั่งยืน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบของห่วงโซ่อุปทานทูน่า ผ่านความร่วมมือและเครื่องมือดิจิทัล เช่น GTA Dashboard/Partner Portal ซึ่งมุ่งสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลตั้งแต่ชนิดปลา เครื่องมือประเมินสถานะทรัพยากรภายใต้ RFMO ไปจนถึงข้อมูลเรือประมง ระบบ AIS และการรับรองด้านสังคมและแรงงาน เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าและผู้บริโภค

5. การส่งเสริมประมงที่ยั่งยืนและการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมการประมง Pole & Line และ Handline เป็นแนวทางสนับสนุนการประมงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำและสร้างรายได้แก่ชุมชนชายฝั่ง ควบคู่กับการพัฒนานวัตกรรมห่วงโซ่ความเย็นที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น เครื่องผลิตน้ำแข็งพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้ มีข้อเสนอให้พิจารณามาตรการทางการค้าเพื่อสนับสนุนสินค้าที่มีการลดคาร์บอน โดยคำนึงถึงประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กับมูลค่าทางเศรษฐกิจ

Session 5: Innovation, Technology & AI across the Tuna Value Chain

Part (a): Smart Fisheries & Monitoring Technologies

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการจับปลาและบริหารกองเรือ

เทคโนโลยี AI และข้อมูลแบบเรียลไทม์ ถูกนำมาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของปลาทูน่า สภาพทะเล และข้อมูลการจับปลา เพื่อช่วยกัปตันและผู้บริหารกองเรือวางแผนการเดินทางและเลือกพื้นที่จับปลาได้แม่นยำยิ่งขึ้น ลดการเดินทางที่ไม่จำเป็นและการใช้เชื้อเพลิง จากเดิมที่มุ่งเน้นปริมาณการจับปลา เปลี่ยนไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการดำเนินงาน

2. Smart Buoy และระบบข้อมูลเพื่อการประมงอย่างยั่งยืน

การพัฒนา Smart Buoy ที่ผสานข้อมูล GPS สภาพมหาสมุทร และระบบโซนาร์ ช่วยติดตามและประเมินฝูงปลา รวมถึงสนับสนุนการวางแผนเส้นทางและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ระบบบริหารจัดการข้อมูลประมงแบบรวมศูนย์ช่วยเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น VMS, e-logbook การตรวจสอบเรือ และข้อมูลการค้า ทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถบริหารจัดการและกำกับดูแลการประมงได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น

3. การลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

เชื้อเพลิงเป็นหนึ่งในต้นทุนและแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญของเรือประมง จึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น การวางแผนเส้นทาง การควบคุมความเร็ว การบำรุงรักษาเครื่องยนต์และใบพัด และการปรับปรุงระบบทำความเย็น รวมถึงการพัฒนากระบวนการเก็บและติดตามข้อมูลคาร์บอน เพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นระบบ

4. เทคโนโลยีเพื่อยกระดับความปลอดภัยอาหารและการตรวจสอบที่รวดเร็ว

นวัตกรรมด้านการตรวจวิเคราะห์ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหารได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น โดยเฉพาะการตรวจ ฮีสตามีน สุขอนามัยพื้นผิว โปรตีนตกค้าง และสารก่อภูมิแพ้ ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือแบบรวดเร็วและเชื่อมต่อข้อมูลผ่านระบบดิจิทัล ช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบและสนับสนุนการตัดสินใจด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

5. การใช้ข้อมูลดิจิทัลเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและสร้างมูลค่าให้สินค้า

ความต้องการของผู้บริโภคไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเรื่องราคาและคุณภาพ แต่ให้ความสำคัญกับแหล่งที่มา กระบวนการผลิต วันที่และสถานที่จับปลา คุณภาพ และความยั่งยืน มากขึ้น จึงมีแนวโน้มการนำ QR Code, E-label และ Digital Product Passport มาใช้ในการเปิดเผยข้อมูลจากห่วงโซ่อุปทานให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงรองรับข้อกำหนดด้านการตรวจสอบย้อนกลับของตลาดสำคัญ เช่น EU และสหรัฐฯ

Part (b): Part B: AI, Smart Processing & Future Seafood Systems

1. AI กับอนาคตของห่วงโซ่คุณค่าปลาทูน่า (Thunnus Algorithmus)

AI มีบทบาทเพิ่มขึ้นตลอดห่วงโซ่คุณค่าปลาทูน่า ทั้งการวิเคราะห์และคาดการณ์ การตรวจสอบคุณภาพด้วยภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยสามารถช่วยลดของเสีย เพิ่มผลผลิต และสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบ อย่างไรก็ตาม คุณภาพและความพร้อมของข้อมูล เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการนำ AI มาใช้ จึงควรเริ่มจากการจัดระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัลและเลือกใช้ AI เพื่อแก้ปัญหาทางธุรกิจที่ชัดเจน

2. AI กับการประเมินคุณภาพปลาทูน่า (TUNA SCOPE)

การนำ AI มาใช้ประเมินเกรดและคุณภาพปลาทูน่าจากภาพ สามารถให้ผลรวดเร็วและมีความสอดคล้องกับการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ช่วยสร้าง มาตรฐานการประเมินคุณภาพที่เป็นกลางและสม่ำเสมอ ลดความแตกต่างจากการประเมินด้วยบุคคล และสนับสนุนการสร้างมูลค่าและราคาที่เหมาะสมให้กับวัตถุดิบ โดยมีการนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมปลาทูน่าสดในอินโดนีเซีย

3. โรงงานอัจฉริยะและระบบอัตโนมัติสำหรับการแปรรูปปลาทูน่า (Smart Factory)

การพัฒนาโรงงานอัจฉริยะมุ่งเชื่อมโยงข้อมูลจากเครื่องจักรและกระบวนการผลิตที่เดิมแยกออกจากกัน ให้สามารถทำงานร่วมกันบนระบบข้อมูลเดียว โดยใช้ข้อมูลแบบเรียลไทม์เพื่อวางแผนการผลิต ติดตามผลผลิต และปรับปรุงกระบวนการ ซึ่งช่วยเพิ่ม Yield ลดการสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้วัตถุดิบและทรัพยากร รวมถึงรองรับการเชื่อมต่อกับระบบบริหารจัดการและการตรวจสอบย้อนกลับในอนาคต

DAY 3

ช่วงเช้า วันที่ 16 กันยายน 2569 TTIA คุณจิรายุ จนท.สมาคมฯ เข้าร่วมฟังสัมมนา **Session 6: Sustainability, Certification & Social Accountability** โดยมี **Mr Paolo Bray, Founder and Director (FOS)** ร่วมบรรยาย และ Ms Melanie Siggs, Global Head of Seafood (LRQA) เป็น Moderator สรุปดังนี้

1. วิวัฒนาการของการประมงทูน่าที่ยั่งยืน ความท้าทาย และการสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

(โดย Mr Paolo)

1.1 วิกฤติ และการลดลงของทรัพยากรประมงโลก

- การลดลงของชีวมวลสัตว์น้ำ (Biomass): แม้มีการรณรงค์จาก NGO ทุกรัฐบาล และมาตรฐานการรับรองต่าง ๆ มากกว่า 30 ปี แต่ชีวมวลสัตว์น้ำในมหาสมุทรโลกยังลดลงแล้ว 45% ในช่วงปี 1800-2000 และลดลงอีก 10% นับจากนั้น

- โครงสร้างระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง: ประชากรปลานักล่าขนาดใหญ่ (เช่น ทูน่าครีบลีหลัง, ทูน่าลายแถบ, ทูน่าครีบน้ำเงิน, และฉลาม) ลดลง 65%-86% ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ Trophic cascades ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนไปสู่อุบลสัตว์น้ำขนาดเล็กและแมงกะพรุนมากขึ้น

- การจับปลาที่มากขึ้น: ปริมาณการจับทูน่ายังสูงขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีจับปลาที่ทันสมัย แต่ดัชนีอัตราการจับต่อหน่วยการประมง (CPUE) ลดลง 25% ใน 10 ที่ผ่านมา สะท้อนว่าเรือประมงต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อชดเชยจำนวนปลาในธรรมชาติที่ลดลง

1.2 ทางเลือก 2 เส้นทางสู่อนาคตปี 2050: อุตสาหกรรมประมงมี 2 ทางเลือกในการมุ่งสู่อนาคต ดังนี้

- เส้นทางที่ 1: ต่อต้านเขตคุ้มครองทางทะเล (MPAs) และกฎควบคุมการจับ (HCRs) ซึ่งนำไปสู่ความผันผวนในห่วงโซ่อุปทาน การสูญเสียใบรับรองความยั่งยืน และการล่มสลายของประชากรปลา

- เส้นทางที่ 2: อุตสาหกรรมร่วมมือเชิงรุก สนับสนุน MPAs และใช้ระบบ HCRs ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างเกราะคุ้มครองประชากรปลา ประกันความยั่งยืนระยะยาว และรักษาสัทธิการเข้าถึงตลาดพรีเมียม

1.3 ข้อเสนอแนะและมาตรการหลัก

- ขยาย MPAs: เขตคุ้มครองทางทะเลเข้มงวดในปัจจุบันมีเพียง 3% ของมหาสมุทรโลก ทั้งที่เพิ่มชีวมวลปลาในพื้นที่ได้สูงถึง 400% และกระจายปลาตัวเต็มวัย/ตัวอ่อนออกสู่พื้นที่ประมงถึง 50%

>>> **Friend of the Sea (FOS)** ร่วมขับเคลื่อนโดยติดตามเรือประมง certified กว่า 25 ลำ ด้วยดาวเทียมและ AI, นำรายได้ 2% สมทบทุนโครงการคุ้มครอง MPA, และเตรียมเปิดตัวแคมเปญคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยทางทะเลในปี 2027

- ใช้กฎควบคุมการเก็บเกี่ยว (Harvest Control Rules - HCRs): สัตว์กทูน่าโลก 45% อยู่ภายใต้การจัดการของ HCRs ซึ่งช่วยให้ทูน่าครีบน้ำเงินบางแห่งฟื้นตัวได้ถึง 400%

- วางแผนรับมือการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์: คาดว่าความต้องการทูน่าในตลาดหลักจะลดลง 10-20% ภายในปี 2050 จากสังคมผู้สูงอายุและประชากรที่ลดลง อุตสาหกรรมจึงต้องวางแผนลดขนาดกองเรืออย่างมีระบบล่วงหน้า

1.4 การแก้ปัญหา Greenwashing และสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

- พฤติกรรมผู้บริโภค: ผู้บริโภค 75% ให้ความสำคัญกับสภาพมหาสมุทร, 68% ใส่ใจจริยธรรมแรงงาน, และ 78% พิจารณารับรองอิสระในการตัดสินใจซื้อ

- การสร้างมาตรฐานการรับรองของ FOS: ผ่านการรับรองจากหน่วยงานรับรองมาตรฐาน เช่น Accredia, ANAB, และองค์กรสมาชิกระดับโลก IAF โดยขยายจากเรื่องสิ่งแวดล้อมไปสู่สิทธิแรงงาน ประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง การจัดการขยะ และสวัสดิภาพสัตว์น้ำ (Fish welfare), ใช้เทคโนโลยีดาวเทียม Global Fishing Watch และกล้อง CCTV บนเรือเพื่อยืนยันความถูกต้องของการปฏิบัติจริง

1.5 วิสัยทัศน์สู่อนาคต: เปลี่ยนแนวคิดจากการบริหารจัดการเพื่อการเก็บเกี่ยว ไปเป็นการฟื้นฟูมหาสมุทร โดยตั้งเป้าฟื้นฟูชีวมวลมหาสมุทรกลับสู่ระดับปี 1950 ผ่านการใช้ AI ข้อมูลเรียลไทม์ ความโปร่งใส และความร่วมมือทุกภาคส่วน

2. ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลการจัดการประมง มี 3 ช่องว่างข้อมูลสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข ได้แก่ ข้อตกลงสิทธิการเข้าถึงการประมง, ข้อมูลปริมาณการจับและทะเบียนเรือ, และกระแสการเงิน/รายได้จากการประมง เพื่อสร้างความไว้วางใจและความรับผิดชอบของรัฐบาล

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) ที่ใช้กลไกตลาดและตราสัญลักษณ์สนับสนุนการประมงที่ยั่งยืน ปัจจุบันสัตว์น้ำกลุ่มทูน่าได้รับการรับรองมาตรฐาน MSC เติบโตอย่างรวดเร็ว และเริ่มขยายจากปลากระป๋องไปสู่กลุ่มอาหารพร้อมทาน ซูชิ และอาหารสัตว์เลี้ยง

4. แนวทางลดคาร์บอน (Decarbonization Pathway) มี 5 ขั้นตอน เริ่มจากการวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Scope 1–3), การบริหารความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ, การวางแผนเปลี่ยนผ่าน, การตั้งเป้าหมายอิงวิทยาศาสตร์ (SBTi), และการรายงานอย่างโปร่งใส โดยบริษัทดำเนินโครงการย่อยไปแล้วกว่า 70 โครงการ

ต่อมา **ดร.อดิศร ที่ปรึกษาฯ** เข้าร่วมเสวนา Expert Panel Discussion ภายใต้ Session 7: CEO & Industry Futures Dialogue - “The Future of the Global Tuna Industry” โดยมี Ms Susan Jackson: World TUNA 2026 Chair’s Conference & President of ISSF เป็น Moderator สรุปดังนี้

1. การลดภาระด้านกฎระเบียบและข้อบังคับจากภาครัฐ:

- กฎระเบียบใหม่จากต่างประเทศ: กฎหมายการตรวจสอบสถานะอย่างรอบด้าน (Due Diligence) จากสหรัฐฯ และ EU บังคับให้บริษัทต้องรวบรวมข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทานเพื่อรับการตรวจสอบ

- แนวทางแก้ไข: รัฐบาลควรเปลี่ยนบทบาทมาควบคุมเฉพาะส่วนที่สำคัญ ไว้วางใจภาคเอกชน และนำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาสนับสนุนธุรกิจ ไม่ให้เอกชนแบกรับภาระการเก็บข้อมูลทั้งหมดเพียงลำพัง

2. การพัฒนาระบบดิจิทัลและการเชื่อมโยงข้อมูล:

- เสนอให้ใช้วิธีเปลี่ยนข้อมูลจากเอกสารกระดาษมาเป็นระบบดิจิทัล เพื่อให้ระบบคอมพิวเตอร์ของเอกชนสามารถเชื่อมต่อและรับส่งข้อมูลพื้นฐานกับ กรมประมง ได้โดยตรง

- ข้อมูลที่ต้องแชร์ เช่น ชื่อเรือประมง, ชื่อบริษัท, ปริมาณจับ, ใบอนุญาตประมง, สภาพการทำงานของคน รวมถึงข้อมูลของเรือขนส่ง (Carrier) โดยยังคงรักษาความลับทางธุรกิจไว้

- ช่วยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น สร้างความโปร่งใสตลอดห่วงโซ่อุปทาน ลดภาระงาน และช่วยลดต้นทุนของภาคเอกชน

3. บทบาทของสมาคมและความร่วมมือในอุตสาหกรรม:

- ไทยไม่มีเรือประมงจับปลาเป็นของตนเอง จึงต้องพึ่งพาซัพพลายเออร์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย

- จากวิกฤตและความท้าทายที่รุนแรงในปัจจุบัน เอกชนจำเป็นต้องหันมาร่วมมือกันเพื่อความอยู่รอด

- สมาคมการค้ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นตัวแทนภาคธุรกิจเพื่อเจรจา สะท้อนปัญหา และเสนอแนะสิ่งที่ควรดำเนินการต่อภาครัฐทั้งในและต่างประเทศ

4. การบริหารต้นทุนความยั่งยืน และข้อเรียกร้องต่อภาครัฐต่างประเทศ:

- การแบ่งปันภาระต้นทุน: การทำประมงที่ยั่งยืนและการประเมินสภาวะทรัพยากรมีต้นทุนสูง ซึ่งสุดท้ายแล้วต้นทุนมักจะถูกส่งผ่านไปถึงผู้บริโภค ดังนั้นทุกฝ่ายในห่วงโซ่อุปทานต้องร่วมกันแบ่งปันภาระและหาทางลดต้นทุนลง

- พัฒนาระบบดิจิทัลควบคุมคู่กฎหมาย: เรียกร้องให้ภาครัฐ โดยเฉพาะสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ เร่งพัฒนาระบบดิจิทัลมารองรับกฎระเบียบใหม่ๆ (เช่น EUDR) ควบคู่กันไป

- ผลประโยชน์ต่อผู้บริโภค: หากภาครัฐมีแพลตฟอร์มดิจิทัลรองรับ จะช่วยให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานได้ ทำงานได้มีประสิทธิภาพขึ้น ต้นทุนลดลง และไม่จำเป็นต้องปรับขึ้นราคาสินค้ากับผู้บริโภค

ช่วงบ่าย TTIA นำโดย ดร.ชวินทร์ นายนก, คุณนรินทร์ อุปนายก, คุณอมรพันธุ์ กรรมการ, คุณนภาพร กรรมการ, ดร.อดิสร คุณอรธพันธ์ ที่ปรึกษา, คุณดำรงค์ SVG และคุณสุพัตรา พอ. ให้การต้อนรับ และ แลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์การประมงและอุตสาหกรรมทูน่ากับ TTPSA สมาคมเจ้าของเรืออวนล้อมใต้หวัน โดยมีประธานสมาคม/คณะกรรมการ และผู้แทน Tuna traders 3 บริษัท จาก Tri Marine FCF และ ITOCHU รวม 18 ท่าน โดย TTIA เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรอง ณ SS แชนกสิรา สุรุดังนี้

1. TTIA ให้ข้อมูลภาพรวมผลประโยชน์ประกอบธุรกิจในช่วงสองปีที่ผ่านมาซึ่งถือว่าค่อนข้างดีเนื่องจากไม่ได้พึ่งพาเพียงการแปรรูปปลาทูน่าเท่านั้น แต่ยังขยายไปสู่ธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงซึ่งช่วยให้ภาพรวมของอุตสาหกรรมยังมีความมั่นคง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่ากังวลที่สุดคือปัญหาในห่วงโซ่ Supply Chain โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปรากฏการณ์เอลนีโญ ตลอดจนปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์

- สำหรับแนวโน้มตลาด มีสัญญาณบวกจากการเจรจาข้อตกลงการค้ากับสหรัฐฯ ที่มีแนวทางตรงกับชาติต่างๆ ในอาเซียน และคาดว่าจะสามารถลดภาษีทูน่ากระป๋องได้ ด้านตลาดสหภาพยุโรป (EU) คาดว่าจะบรรลุข้อตกลง TH-EU FTA ภายในสิ้นปีนี้ โดยเน้นการจัดสรรโควตาปลาทูน่าที่จับโดยเรือของ EU ขณะที่ตลาดสหราชอาณาจักร (UK) มีโอกาสเติบโตสูงเนื่องจาก

- สรุปภาพรวมคาดการณ์การเติบโตของทูน่าในปีนี้อยู่ที่ 5-8% และอาหารสัตว์เลี้ยงเติบโตราว 15%

2. TTPSA แจ้งว่าปีนี้เป็นปีที่ท้าทาย เนื่องจากต้นทุนราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นประกอบกับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ส่งผลให้ปริมาณการจับปลาในภาพรวมลดลงถึง 42% เรือประมงต้องเดินทางไกลขึ้นเพื่อหาแหล่งปลา แม้ราคาปลาในตลาดจะปรับตัวสูงขึ้นเกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการเข้าร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับสมาคมประมงไทย (TTIA) และสมาคมการผลิตอาหารสัตว์เลี้ยง ทำให้ผู้ประกอบการเรือประมงตระหนักและให้ความสำคัญกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม สังคม และการบริหารจัดการ (ESG) รวมถึงมาตรการการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล (เช่น มาตรฐาน MSC) มากขึ้น โดยตั้งใจที่จะนำแนวคิดเหล่านี้ไปปรับใช้กับการดำเนินงานเรือประมงในไต้หวันอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนระหว่างผู้จับและผู้แปรรูปต่อไป

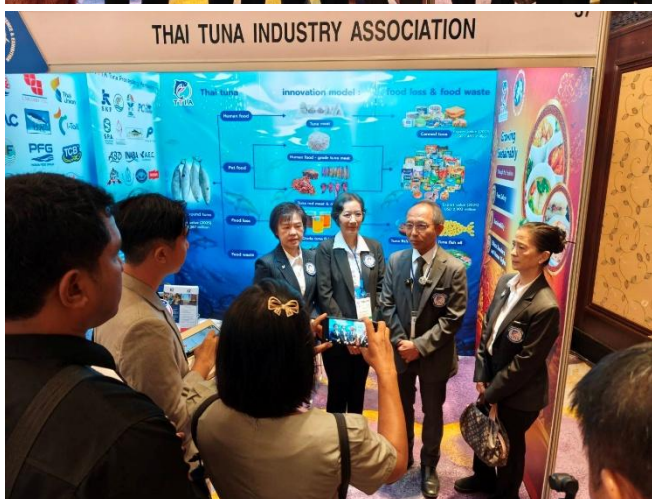
3. ประเด็นด้านแรงงาน TTIA ให้ความเห็นว่าการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในระยะยาวสำหรับอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะปัญหาเรื่องค่าธรรมเนียมการจัดหาแรงงานและค่าเตรียมการของแรงงานข้ามชาติกว่า 60,000 คน ซึ่งเป็นปัญหามานานร่วม 10 ปี หากประเทศไทยสามารถจัดการและแก้ไขปัญหาด้านแรงงานบังคับตามมาตรา 301 ของสหรัฐฯ ได้อย่างเด็ดขาด จะได้รับความไว้วางใจจากตลาดหลักอย่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งอาจช่วยเพิ่มโอกาสในการลดภาษีนำเข้า ในอนาคต

- แม้ว่าราคาสินค้าในตลาดจะมีการปรับตัวขึ้นลงอยู่เสมอ แต่เรื่องความยั่งยืนของเรือประมงและประเด็นแรงงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือซัพพลายเออร์ไม่ให้ผู้ประกอบการขึ้นราคาสินค้า ดังนั้น การสร้างความยั่งยืนและการจัดการโครงสร้างราคาที่เหมาะสมจึงเป็นกุญแจสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมนี้

TTIA ร่วมออกcula ในงาน INFOFISH WORLD TUNA TRADE CONFERENCE & EXHIBITION ครั้งที่ 19 ระหว่างวันที่ 14-16 กันยายน 2569

TTIA ได้ร่วมออกculaภายในงานฯ (Booth No. 37 @Hall B) เพื่อประชาสัมพันธ์รายชื้อสมาชิก, QR Code, และนโยบายสมาคมฯ ให้แก่ผู้เข้าร่วมงาน

**กำหนดการจัดงาน 20th WORLD TUNA TRADE CONFERENCE & EXHIBITION
จะจัดขึ้นในปี 2028**